

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

Nr. 89.

Braşov, Luni-Marti 23 Aprilie (6 Maii).

1902.

REDACTIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
nr. 30.
Nefrancate nu se pri-
mesc.—Manuscripte nu se
returnează.
INSERATE
se primesc la Administraţiunea în
Braşov şi la următoarele
URBURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Dr. Angold & Emeric Loss-
er, Heinrich Schalek, A. Op-
penh. Nachf., Anton Oppelk.
în Iaşii: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Lopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garandată pe o colonă
10 bani pentru o publicare.—
Publicări mai dese după tari-
si învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA se iese în Dăcare și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 A. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țintă și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piața n. s. r.
Tergul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe
trei luni 6 corone. — Cu exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Marti,
George, diarul nu va apăre până Miecuri sera.

Al doilea period al campaniei.*)

I.
Cine nu-și aduce aminte de
acel timp, când ca din clar senin
s-a lăsat în publicul românesc faima,
că partidul nostru e divizat în „ul-
traistiți“ și „moderați“. Diarul, ce
prezintă această, era așa dișul „or-
gan al grupării tribuniste“.

Din primăvara anului 1892
amintitul diar a accentuat tot mai
tare pretinsa divisiune, firesce, pe
tema „campaniei memorandiste“. „
Moderații“ deveniseră în urma a-
cestei „campanii“ obiectul de atac
al corifeilor tribuniști, cari ajunse-
ră la cărma partidului.

Până ați acești din urmă nu
vreau să concedă, că „moderații“
cari, după afirmarea lor, ar fi voit
să împiedece de dragul Ungurilor
ducerea memorandului la Viena“,
au avut sentimente leale românești
pentru cauza, ce trebuia să-o ser-
vescă memorandumul; nu vor să con-
cedă, că acei bărbați, cari în reali-
tate reprezentau vederile părții celei
mai însemnate și număröse a parti-
dului, s'ar fi bucurat din suflet, dacă
comitetul ales la 1892 s'ar fi rein-
tors victorios din preambularea prin
piața palatului și prin parcul dela
soseaua „Prater“ din Viena.

Din cauza această eroii „cam-
paniei“ enunțaseră formula: Pentru-ca
națunea se pôtă ajunge la scop și
să-și pôtă relua politica și legăturile
nale tradiționale cu curtea din Viena
e neapărat de lipsă să fie mai in-
dâti paralizați și nimicți preținșii
„moderați“, căroră, nota bene, li-se
atribuia însușirea extraordinară de
a pute fi, în puterea moderatismului
lor, și kossuthiști și unelte ale Un-
gurilor și rusofilii tot de-odată.

Era și speculă la mijloc, ca să
se facă reclam cât mai mare diaru-
lui „Tribuna“, care ajunse a fi de-
clarat în mod volnic de cătră co-
mitet de organul exclusiv al parti-
dului, ér nu numai de organ al său.
În definitiv „campania“ avea ținta
de a câștiga matadorilor „grupului
tribunist“ preponderanță și a per-
petua, cum am dice, cocoțarea lor
în conducerea centrală a parti-
dului.

Din momentul când am vedut,
că comitetul central al partidului
pomesce spre povârnișul de a se
face executorul politicei „tribuniste“
său, mai la înțeles diș, de a se iden-
tifica cu diarul „Tribuna“, care se
conducea și de inspirațiunii, ce nu
erau luate numai din sinul partidu-
lui, noi cei dela „Gazeta“ ne-am ri-
dicat vocea, arătând că comitetul,
pe drumul pe care a apucat, nu
pôte ajunge decât numai la resulta-
tele cele mai triste pentru disciplina
și unitatea partidului.

Cuvintele frățesci ale diarului
nostru au fost exploatate de cătră

matadorii din comitet ai cicei nu-
mai pentru a turna olei pe foc și
a ațita și mai mult în contra năs-
tră. Asupra celorlalți membri ai co-
mitetului, cari nu erau „tribuniști“,
ci „se aliașeră“ numai cu ei pentru
„acțiunea memorandumului“, din care
causă îi mai numiau și „înfrățitii“,
admoniările noastre din nenorocire n'au
putut avé efectul dorit, fiind-că dênșii
erau ca și hipnotizați, se întruniau
de tot rar în comitet plenar și stă-
tén sub înriurinta directă a „Tribu-
nei“ și a directorului, administra-
torului și casierului ei, care figura tot-
odată și ca „ghinerar“ al „cam-
paniei“ contra preținșilor anti-memo-
randiști.

După ce comitetul cu deputa-
țiunea au întâmpinat la Viena cu-
noscutul refus, devenise foarte cri-
tică, ba imposibilă chiar pozițiunea
celor cu „campania“ *quand même* Ei
în Iunie 1892 s'au întors acasă nea-
séménat mai opăriți, de cum erau
membrii conferenței din Ianuarie
1892 la despărțire.

Acesta a fost momentul cel
mare psihologic în viața partidului
nostru, moment care putea să ducă
la o grabnică restabilire a echilibru-
lui sdruncinat în sinul lui, la o de-
plină reculegere.

Cei-ce au forțat „campania“ ar
fi fost constrinși de a da sémă ina-
intea conferenței partidului despre
resultatul pașilor întreprinși și atunci
o răfuieală sănătösă și dréptă ar fi
fost neincunjurabilă și ar fi servit
numai spre întărirea solidarității năs-
tre naționale.

Lucrurile au luat însé o altă în-
torsătură din momentul, când îndată
după întorcerea deputației dela Viena,
au isbucnit de-odată orgiile șovinis-
mului turbat al adversarilor româ-
nismului.

Supărări „patriotice“. Cercurile
politice din Budapesta sunt viu preo-
cuate de scirea, ce s'a lansat în unele foi,
că archiducele *Francisc Ferdinand*, care
va merge la Londra, ca să represente pe
Majestatea Sa la actul de încoronare a
Regelui Eduard, va lua în suita sa afară
de un aristocrat maghiar și unul austriac,
și câte un membru din aristocrația cehă
și polonă. Scirea a fost publicată și în ofi-
ciosul „Magyar Nemzet“, ér pressa oficiösă
din Budapesta ca la comandă a dat nă-
vală în contra archiducelui, imputându-i
tendențe federalistice. Scirea, până acum,
n'a fost nici confirmată, nici desmintită.
În ședința de Sâmbătă a dietei kossuthis-
tul *Pichler* a adresat ministrului președinte
Szell o interpelație în destiunea această.

Răspundënd, ministru-președinte *Szell*
a declarat, că după-cum scie el, archidu-
cele va duce cu sine la Londra pe con-
tele *Festlich Tasilo* din partea ungară,
ér din partea austriacă pe un alt aristoc-
rat. Se pôtă, că archiducele va duce cu
sine și pe alții, însé însoțitorul maghiar
nu va fi grupat între aceștia, ci va repre-
senta Ungaria *separat*. Este absolut es-
clus, ca archiducele să aibă intenția de a
demonstra în favorul federalismului.

Stânga estremă a rămas nemulțumită
cu răspunsul, din care nu reiese de loc,
că în societatea archiducelui nu va fi și

câte un reprezentant din nobilimea cehă și
polonă. La asta Szell a răspuns, că nu e
încă nimic stabilit și că în cele din urmă
nu se pôtă impune archiducelui pe cine
și căți ómenii se ducă cu el la Londra; lu-
crul principal e, că Ungaria va fi repre-
sentată separat și oficial.

Kossuthiștii au făcut șgomot și au
protestat, majoritatea a luat însé spre
sciența răspunsul lui Szell.

Alegerea de episcop în Arad.
Consistoriul diecesei Aradului a ținut Joi
ședința plenară hotărind unanim — cum
spune „Bis. și Școl.“ — ca alegerea de
episcop să se facă *Duminecă la 11 Maii n.*
Hotărîrea această s'a notificat I. P. S. Sale
Metropolitului Ioan Meșianu conform dis-
pozițiilor §-lui 18 din statutul organic.

Sinodul archidieceșan din Sibiu.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Sibiu, 4 Maii 1902.

Ședința I.

Astăzi, după-ce s'a oficiat în biserica
noastră din Sibiu-cetate sănta liturgie cu
învocarea Duhului sănt prin Escelenția
Sa I. P. S. D. Archiepiscop și Metropolit
Ioan Meșianu, asistat de archimandritul
Dr. II. Pușcariu, protosincelul Dr. E. Roșca,
protopresbiterii G. Șagău, V. Voinea, T.
Gheca și de diaconii D. Câmpeanu și I.
Hența, care în decursul liturghiei a fost
chirotonit întru preot, — Escelența Sa în-
vitată prin o deputațiune compusă din
d-nii: P. Pipos, V. Damianu, Dănilă, V.
Preda, S. Medeanu și M. Popescu la órele
11 și jumătate a venit de nou în s-ta bi-
serică, unde s'a ținut prima ședința, și a
deschis sesiunea actuală sinodală prin
următoarea cuvântare:

Christos a înviat!

D-lor deputați!

Este unul dintre cele mai plăcute
momente ale vieții mele, de câte-oră am
fericirea a vă vedé în jurul meu, d-lor de-
putați nu numai pentru a conlucra în dragoste
frățescă la înaintarea trebilor noastre bise-
ricesci, școlare și fundaționale, și prin
acéstă la întărirea bisericii noastre națio-
nale, dér și pentru a cunoșce și a vă prou-
nunța asupra mersului afacerilor; decí vè
salut cu bucurie și la această întrunire,
implorându-ne dela cer încă mulți ani de
conlucrare mănosă la continuarea acestei
mărețe misiuni.

În aceste timpuri critice și pentru
biserica noastră, este și mare lipsă, d-lor
de valorosul sprijin al d-vostre, a celor
mai distinși fii ai bisericii; este mare
lipsă de asemenea împreună-lucrare, mai
ales la întărirea alor noștri în cele trei
mari virtuți creștine, în credință, dragoste
și speranță, și pe basa acestora tot la mai
multă desvoltare a facultăților sufletesci
a credincioșilor bisericii noastre, precum
fac această și celelalte biserici din iubita
noastră patrie.

Este frumoasă și măreță această chie-
mare a d-vostre, d-lor deputați, căci ce
pôte fi mai măreț și mai frumos, decât a
conlucra la înaintarea bisericii străbune, și
prin această la înaintarea în stare morală,
culturală și materială a clerului și popo-
rului din care ne-am născut și în care
am crescut; este însé și grea această che-
mare, chiar și în timpuri mai bune, dér
cu atât mai grea în timpurile de acum,
când la tóte ocașiunile întâmpinăm mul-
țimea de curente bolnăvicioșe, ce tind a
slăbi credința în Dumnezeu și simțul re-
ligios în popor, spre cea mai mare daună
a bisericii, a patriei și a societății.

Să sperăm însé, d-lor deputați, că cu
ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu și
prințo voință și stăruință neobosită, și
din partea noastră vom puté paralisa ase-
menea rele, și vom ajunge a resolvi cu
bun succes problema la care ne-am an-
gajat.

Pentru a dobândi ajutorul lui D-șeu,
avem să-l cerem necontenit, după dișă
sfstei scripturi: „Cereți și se va da voué“,
și érași: „Când am strigat, aușitu-m'ai
Dumneșeu drepteții mele și întru necaz
m'ai mângăiat“. Ér pentru a ne însușești
de voință tare și de stăruință neobosită,
să avem pururea în vedere, că noi toți
suntem din popor și trăim prin el și dela
el, și așa sörtea noastră este strins legată
de a lui, că prin urmăre lucrând pentru
el, lucrăm și pentru noi însine.

Dacă ținem cu fală la originea năs-
tră și vom a ni-o conserva, atunci nici
pe un moment să nu uităm d-lor, că pre-
cum în trecut, tot asemenea și în viitor
aceea numai prin biserică o putem ajunge,
să nu uităm d-lor, că bisericii avem a-i
mulțumi ceea-ce suntem, înțelegënd și
pozițiile în cari ne aflăm; căci deși nu
suntem toți crescuți așa dicénd cu pres-
cură, suntem însé din popor, pe care bi-
serica l'a ocrotit și l'a sustinut de-alungul
secolilor, prin tóte valorile furtunoșe ale
acelora, precum sperăm, că ne va ocroti
și sustiné și în viitor.

Să nu uităm, d-lor, că noi înlocuim
aici pe acei vrednici frunțași de odinioară,
cari prin multe cercări și sacrificii ni-au
conservat și ni-au lăsat biserică străbună
de cea mai scumpă moștenire, ca să ne
fie și noué și urmașilor noștri asemenea
scut și adăpost puternic în tóte timpurile
și împrejurările grele, precum fu și ferici-
ților noștri înaintași.

În fine nici aceia să nu perdem din
vedere, d-lor, că acea neprețuită moște-
nire părintescă este singură, care ne mai
ofere și un sigur și mănos teren de con-
lucrare la ameliorarea sorții noastre, la
apropierea noastră tot mai mult de binele
posibil în această lume și de fericirea
eternă din cealaltă lume.

Pentru-ca să scim apreția, după ade-
vărata ei valóre, aceea scumpă moștenire
părintescă, vè rog, să cugetăm d-lor: ce
ar fi fost de noi, dacă nu am fi avut'o în
trecut, și ce s'ar alege de noi, dacă n'am
avé-o și de presente?

Și durere, că tot mai sunt unii din-
tre ai noștri, și încă chiar dintre aceia,
cari s'au ridicat prin biserică și trăesc dela
biserică, cari nu cugetă la acestea, deși
bine ved, căt de mult țin ceilalți compa-
trioți de alte confesiuni la biserica lor,
măcar-că ei mai au și alte terene de con-
lucrare, și căt de mult se însuflețesc ei
la conlucrare folositoare și pe terenul bi-
sericii lor.

Precum se vede, d-lor, noué repre-
sentanților clerului și poporului ni-se în-
pune marea datorință, de a readuce și a
întruni pe toți ai noștri la conlucrare co-
mună și armonică, la opul cel mare al
existenței noastre, precum fac această și cele-
late confesiuni; noué ni-se impune să ne
întărim voința și să ne potențăm stăruin-
țele la acel mare op, la care ne-am an-
gajat, căci numai făcënd așa, vom puté
conta să ne înșoțescă și ajutorul cel pu-
ternic al lui Dumnezeu la resolvirea mă-
reței noastre probleme.

Decí staruințele noastre să se concen-
treze, d-lor, deoparte în controla mersului
afacerilor noastre bisericesci, ér de altă
întru apropierea alor noștri tot mai mult
de biserică; întru întărirea lor tot mai
mult în credința în Dumnezeu și în unul
născut Fiul său Domnul nostru Iisus
Christos, care credință însé să se mani-
festeze și în fapte, căci scris este: „că
credința fără de fapte mórta este“. Stă-
ruințele noastre să se concentreze, d-lor, și
în dragostea cătră Dumnezeu și deapró-
pele și prin acestea în desvoltarea și cul-
tivarea simțului religios, în măsură tot
mai mare, ér pe baza acestora acele stă-

* A se vedé articolii „Cine a spart solida-
ritatea?“ din „Gaz. Trans.“ Aprilie 1902.

ruințe se se continue și la desvultarea facultăților sufletesci ale clerului și poporului nostru pentru-ca în lupta de existență și ai noștri se pôta țina concurența, ce li-se impune. La toate acestea avem însă a conlucra, d-lor, nu numai cu cuvântul, d-er și cu fapta și cu esemplul nostru, făcându-ne toți apostoli luminători ai clerului și poporului, învățându-l cele bune și folositoare și ferindu-l de cele rele și păgubitoare, după cuvintele sfintei scripturii: „*cel ce va face și va învăța așa, mare se va chema înaintea lui Dumnezeu*“.

Pentru ca învățăturile noastre să fie bine primite de ai noștri, este neapărat de lipsă, ca ceea-ce învățăm cu gura, să arătăm și prin faptele noastre. Așa de exemplu: când sfătuim altora, să cerceteze mai regulat biserica și să țină cu toată tăria convingerii la ea; când sfătuim să țină cu tărie la sfintele aședămintele bisericesci și la datele religioase, atunci mai întâi noi să facem ceea-ce sfătuim altora, știut fiind, cum-că exemplele sunt mai atrăgătoare și mai mișcătoare, decât vorbele, dovadă și prin asemenea fapte dragostea nu numai cătră cler și popor, d-er și cătră biserică.

Este neapărat de lipsă asemenea lucrare din partea noastră, d-lor, constatată fiind, că numai cultura religioasă-morală feresce pe oameni de lucrări rele și păgubitoare și îi conduce la lucrări bune și folositoare, apropiindu-i tot mai mult de Dumnezeu, și prin El de binele temporal și de fericirea eternă.

Fiind convins, d-lor deputați, că și d-vastră tot asemenea simțiți toate acestea, și că sunteți însuflețiiți de dorul de a v- pune toate puterile în serviciul cauzei, la care v-a chemat încrederea clerului și a poporului, și implorând și din acest loc binecuvântarea cerului asupra d-voastră și asupra lucrărilor noastre, dechiar sesiunea sinodului nostru archidiesan ordinar pentru anul 1902 de deschisă“.

*

Cuvântarea a fost ascultată cu deosebită atențiune și fască pietate de cătră deputați și a fost întâmpinată cu aclamări de „să trăiescă“.

După acesta Escelența Sa a desemnat notarii provisorii. Din cler pe Dr. E. Cristea și M. Voileanu, ăr dintre mireni pe Dr. Bologa, Dr. Șenchea, Dr. Radu și S. Moldovan.

Făcându-se apelul nominal se constată prezența a 43 de deputați și astfel sinodul se declară capabil de a aduce concluse valide.

Urméază alegerea definitivă a biroului și a diferitelor comisii, în cari s'au ales, cu puține modificări, tot membri din anul trecut.

După-ce s'au împărțit rapoartele consistoriale diferitelor comisii, Escelența Sa ridică ședința la orele 12 și jumătate, anunțând ședința proximală pe Marti, în ziua s-tului Georgiu, după s-ta liturgie.

Escelența Sa a întrunit apoi la prânț la ospitala sa masă 24 deputați.

Rep.

Érăși un articol al baronului Banffy.

În numărul cel mai nou al revistei „Magyar Közélet“ baronul Banffy urméază cu desvultarea ideilor sale de „bărbat de stat“ într'un articol intitulat: „Politica de naționalități ungară și „Statul de drept.“ — *Értă, ce serie faimosul ex-ministru-ședințe*:

Este de rezolvat așa-d-er problema, dacă statul ungar va pricepe și va puté să devină un *adevărat stat național*? Dela această rezolvare depinde cestiunea existenței noastre în viitor. Astăzi, când în toată Europa este predominant curentul formațiunilor naționale, fără rezolvirea acestei probleme statul ungar nu pôte avé nici un viitor (!). Este prin urmare cestiune de existență, ca problema să fie rezolvită, și pentru acesta — căci nu se pôte a nu voi ținta — trebuie alese și aplicate acele mijloce, cari necondiționat asigură ținta.

Statul ideal, după teoria teoreticianilor dreptului public, este *statul de drept*. Aceștia ne prezintă acest stat ca un ideal și anunță, că fără stat de drept nu există îndreptățire de existență a unui stat. Ei nu iau în considerație, că pe când pe de-o parte este neîndoișos, că organismul de stat, care realiză principiul suprem: egalitatea de drept și asigură drepturile fie căruia, este ținta, la care trebuie să tindem,

— un stat, care se află în stadiul desvultării, *nu pôte să fie stat de drept*. Așa a fost pretutindena și așa este și în statul ungar.

În timpul, ce a precedat formațiunile secolului XVIII și XIX, în luptele franceze, cari au creat unitatea germană, nu statul de drept a fost, cel ce a creat. Statul de drept teoretic, decât peste tot este posibil, era numai, séu putea numai să fie rezultatul acelei lupte, care a urmat în stat tinerii, ce a realizat egalitatea de drept. Eu admit, ba chiar declar, că crearea statului de drept ungar trebuie să fie ținta noastră finală, însă numai ținta finală, care să fie rezervată timpului, când *statul național ungar maghiar* va fi deja creat și asigurat.

Adi, după cum s'a spus, nu pot exista în Europa, decât state naționale, și *d-er noi înainte de crearea statului național ungar maghiar căutăm idealul statului de drept, vom puté fi un stat, pôte chiar un stat de drept, însă nu putem fi stat național ungar maghiar*.

Îsvórele sentimentului național, bazele lui, scopurile lui, nu le putem explica, trebuie numai să le înțelegem și înainte de toate să le simțim. Nu putem să-i scrutăm bazele, nu putem să le dăm o explicație, d-er totuși seim cu toții, că simțind împreună cu poetul, care dice că

„A nagy világon, e kivül
Nincsen számunkra hely.“

(în lumea cea largă, afară de aici, nu există loc pentru noi), numai în a doua linie ne alipim de pământul care ne-a născut și hrănit, în prima linie însă ne alipim sentimentului limbei naționale maghiare, care ne légă de acest pământ.

Baronul Iosif Eötvös dice, că „experiența arată, că aceia, cari în științele de stat ocupă primul loc, pe terenul politice practice, arareori justifică așteptările. Causa este, că cei ce se ocupă mult cu ideile, înclinația acestă o transmit și pe terenul politice practice, aici însă nu se cere prevederea consecințelor îndepărtate, ci utilizarea imediată a relațiilor existente.“

Aplicând acestea la referințele ungare, *nu se pôte lucra cu teorii înțelepte de drept public, ci cu mijlocele practice potrivite pentru crearea statului național maghiar*. Aceste mijloce trebuie să servéscă la întărirea societății ungar maghiare, să asigure progresul economic și cultural și să scotă în relief în toate manifestațiunile vieții publice unitatea națională și caracterul maghiar-național al țării.

Să ne înțelegem însă fals, căci din toate acestea nu urméază politica brutalității, séu a lesiunei dreptului, din această urméază numai, că *în viața publică ungară, să nu se manifeste nimica, ceea-ce ar slăbi caracterul maghiar al statului național maghiar în lăuntru séu în afară și ar face posibilă în statul ungar desvultarea unei alte cultur, de cât a celei maghiare, căci or- ce progres cultural, care nu sprijinesce unitatea națională, înmulțese numai forțele disoluțiunii*.

Nu este permis, ca aspirațiunile de limbă și cultură națională să se manifeste în așa fel, în cât idealul statului ungar național maghiar, care nu pôte fi limitat, decât de autonomia provincială acordată Croației, să fie înlăturat ca țintă finală, căci în acest cas, problema, care alcătuiesc baza existenței în viitor, nu se pôte rezolvi.

(Va urma)

Kossuthiști și „Gott erhalte“.

Am semnalat deja, că în ședința dela 1 Maiu a dietei, kossuthiști au înscenat érăși un mare târăboiu, un scandal, trăgând în discuțiune și dinastia. Vom da, în resumat, cele ce s'au petrecut în numita ședința.

Ratkay L.: Ceea-ce a spus ministru de honveți despre armată, nu pôte decât să facă să roșéscă de rușine tot Maghiarul adevărat. Majoritatea, spre rușinea țării, l'a aplaudat. Tinerii maghiari sunt desbrăcați în școlile de cadeti de maghiarismul lor. E o mare nenorocire, că la națiunea acestă (maghiară) lipsese conștiința de sine, n'are bărbăție și nu cutéză a pedepsi un astfel de tratament. Ministrul de honveți a pus eră națiunea maghiară pe același nivel cu naționalitățile, când i-a negat supremația. (*Rakosi V.*: Mareșal Veselovsky) Imnul „Gott erhalte“ revoltéză pe Maghiar, și totuși ministrul de honveți își află o plăcere în el. În cântecul acesta se cuprinde o adevărată umilire, amintirile, ce sunt legate de el

nu pot fi îndepărtate. De ce a ordonat ministrul de honveți, ca musicile militare să cante imnul acesta, când apare undeva domnitorul? După-ce v-er, că zadarnic ne adresăm guvernului în cestiunea acestă, *apelez la tinerimea maghiară, apelez la toți membrii națiunii maghiare, ca or- unde vor auzi cântecul acesta, fie că e de față Regele or- alt membru din casa domnilore, să nu tolereze a-se infama demnitatea națiunii, să demonstreze în contra lui și să fluere*. Or- ce meșteșugiri ale lui Krieghammer și Fejervary, vor fi însă zadarnice. Când va sbura odată de-alungul țării strigătul: *Libertate, libertate!* pot veni ei și armatele lor, cu „Gott erhalte“; tinerimea va fi acolo, unde va auzi libertatea.

Br. Geza Fejervary: Tinerimea maghiară e mult mai înțeleptă și mai tactică, decât să pornéscă după astfel de vorbe.

Rakosi V.: Doi principii din casa domnitoare petrec în Budapesta. Unul din ei a participat la deschiderea „clubului-aeronautic“ și a și plecat c'un balon. Când presidentul clubului l'a salutată în limba maghiară, el a răspuns: „Regret mult, că *nu vorbesc limba provinciei*“. („Ich bedaure sehr, dass ich die Landessprache nicht spreche...“) Și acest prinț n'a fost moștenitorul Siamului, ei archiducele Leopold Salvador. Limba maghiară însă nu e „Landessprache“, ca cea boemă, slovacă, ruténă séu croată, ea e limbă de stat. Ce mirare, decât în astfel de împrejurări, ministrul Fejervary gloriifică pe „Gott erhalte“, deși acest „Gott erhalte“ e ceva trist pentru noi, căci de câte or- națiunea a plâns, s'a cântat „Gott erhalte“. Ungaria valoréză totuși atâta, ca pentru posesiunea ei membrii dinastiei să învețe o limbă destul de frumoasă, cinstită și poetică (!)

Br. Geza Fejervary: Cum-că archiducele Ludovic Salvador s'a folosit de espresiunea „Landessprache“, acestă nu e o crimă așa de mare. În cele din urmă ea pôte fi considerată de un lapsus, și nu se pôte pretinde, ca or- cine să foloséscă totdeuna terminii legali (*Peöty A.*: S'envețe unguresce) Motivul principal pentru care am luat cuvântul este vorbirea d lui Rátkay. El a adresat tinerimei maghiare un apel față de care declar, că *numai sub scutul imunității...*

Rátkay L.: Pentru insulta acestă prețind satisfacție dela d-l ședințe.

Br. Fejervary: În fața națiunii fac responsabil pe d-l Rátkay pentru cazul, când unul séu altul din tinerime ar fi sedus... (Strigări: Du-te în Viena! Trebuie chemat la ordine.)

Ratkay L.: Cer cuvânt, pe motiv de insultă personală... Or-cum așa judeca cestiunea, lucrul se prezintă așa, că decât eu n'ași fi deputat, n'ași fi avut curagiul a o spune. Declar prin acesta, că voiú căuta prima ocaziune, ca eu să *fiu cel dintăi, care în fruntea tinerimii să demonstrez în contra lui „Gott erhalte“*.

Acestă parte a ședinței s'a sfârșit în mijlocul unui mare tumult.

Procesul falsificatorilor de bani.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

1. argut-Mureșului, 3 Maiu 1902.

Ședința a doua.

Ședința a doua se începe la ora 9 dim. și se continuă cu ascultarea acuzărilor dintre care unii sunt dați judecății, pentru-că au ajutat la falsificarea biletului de 100 românesc și alții, că l'au pus în circulațiune.

Arsenie Budac, acuzat, spune că nu scie nimic de falsificarea de bani, că pe Ressel nu-l cunoșce, numai i-a auzit de nume. E ginerile lui Tănase Tarcea, d-er locuiesc în alt sat N'a dat bani, n'a fost tovarăș, și n'a fost amestecat cu nimic la falsificarea banilor românesci.

P. Bucurenciu spune, că ducându-se la Tarcea în grădină, a v-erut, că acesta a aruncat un pachet pe care el, Petru, l'a ridicat; a v-erut în pachet nisece hărtii albastre, pe cari nu le-a cunoscut ce sunt; a ținut pachetul în șerpar toată ziua și

séra l'a ascuns în fân. Când a venit frațe-séu din România, i-a dat lui acele bilete și v-erându-le, acela i-a spus, că sunt bani românesci buni.

La confruntare, Tarcea susține, că a dat în mână pachetul cu bilete lui Bucurenciu și că i-a spus, că sunt bilete din cele făcute de Cănduleț.

Martorii.

Sé procede la ascultarea martorului Ion Lazăr, cărciumar în Porcesci și Frankovski Franz, cari amândoi declară, că la 7 Martie 901, a venit un om, care a d-eris, că se numesce George Ion Solomon din Cărța Nr. 46, ca să schimbat un bilet de 100 lei; i-s'a schimbat pe 93 corone. Lazăr adauge, că după cât-va timp un zaraf din Sibiu i-a spus, că biletul e fals și a reclamat la gendarmi. S'a făcut cercetare și la Cărța Nr. 46 nu s'a găsit nimeni cu numele de Solomon. Numai mai târziu a v-erut pe acel om la judele instructor și-l cunoșce.

Somat sé spună, decât acel om este între acuzăți, fi priveșce și arată pe Tănase Tarcea. Tot pe Tănase îl arată, ca fiind George Solomon, și Frankovsky.

Max Ressel, fabricatorul biletelor false, care a fost condamnat la Ploiesci, povestesece, în limba germană, toate peripețile falsificării biletului de 100 lei românesc, apoi fiind confruntat cu acuzăți declară:

Lui *Nicolae Lichirie*, că d-ensul, Lichirie, l'a chemat de trei or- sub diferite cuvinte, d-er în realitate pentru a falsifica bani, că i-a trimis bani ca să vină, că a întocmit asociația de opt pentru a falsifica biletul de 100, că l'a trimis pe Ressel la Viena, împreună cu Ion Munteanu pentru a cumpăra aparatele trebuitoare, că a întocmit instalarea în pădure pentru a lucra falsul.

Lui *Tarcea* îi spune, că acesta, nu Cănduleț, a luat cele 80 bilete false ca să le schimbe și că Ressel, înainte de a-le da lui Tarcea în mână, i-le-a numărât și împachetat.

Lui *Schiopu*, că el a dus, la pădure, cu căruța sa aparatele și că a cumpărat, cu bani dela sine al doilea bilet bun de o sută, care a servit ca model.

Lui *Giurca* îi spune, că atunci când i-a dat cele 40 bilete false, Ressel i-a spus, că sunt false și adauge, că Giurca, după-ce s'a întors din Bucuresci, i-a spus că a schimbat unul, care apoi a fost recunoscut ca fals și că pe cele-lalte le-a lăsat lui Minea Iliescu.

Minea Iliescu, asemenea condamnat la Ploiesci, istorisesece cum Giurca i-a dat pachetul de bilete, spunându-i, că sunt falsificate de Ressel, mărturisesece, că i-a d-eris atunci: „va să dice voi tot ați falsificat bilete“, făcând prin acesta aluziune la alte încercări anterioare și că Giurca i-a răspuns: „nu eu, fiind-că eram în pușcărie, ci cei-lalți le-au falsificat“.

Sé mai ascultă martorii Comșa Budac, Arsene și Ion Pădureanu.

Ședința se ridică la ora 6½.

Ședința a treia.

D. procuror Gyarfas susține acuzarea arătând în amănunt faptele săvârșite de fie-care acuzat și cerând pedepsirea lor aspră și esemplară. Renunță însă la acuzarea contra lui Arsenie Budac, pe care Ressel nu l'a cunoscut.

D-l S. Damian, avocat, desvultă unele fapte, care v-erdesc culpabilitatea acuzăților. D-sa declară asemenea, că nu-și însușesece acuzarea contra lui Budac.

Apoi advocății, în număr de 9, pledează fie-care pentru clientul séu.

La 12½ ședința se ridică, anunțându-se continuarea ei la 3½ ore.

Tribunalul intră în deliberare. La 3½ ore, ședința se redeschide și d-l ședințe, Schuller Iosif, dă cetire sentinței prin care sunt condamnați:

Nicolae Lichirie la 7 ani temniță grea, socotindu-se în acești 7 și anul de prevențiune, și la 5 ani de interdicțiune.

Tănase Tarcea la 6 ani temniță grea, socotindu-se și anul de prevențiune și la 5 ani de interdicțiune.

Ion Munteanu, Lazar Munteanu și N. Schiopu la câte 5 ani de temniță grea, care se socotesc și prevențiunea și la 5 ani de interdicțiune.

Ion Giurca la 4 ani temniță grea, în care intră și prevențiunea și 5 ani de interdicțiune.

Nicolae Șelaru la 1½ an, în care intră și prevențiunea și 5 ani de interdicțiune.

Petru Bucurenciu la 8 luni și la 5 ani de interdicțiune.

Laslo Lazariavicî la 3 luni și la 3 ani interdicțiune.

Arsenie Budac este achitat.

D-l procuror declară, că face apel pentru mărirea pedepsei date lui Giurca și Lazar Munteanu și pentru micșorarea pedepsei lui Schiopu.

Bucurenciu și Șelaru se declară mulțumiți.

Advocații anunță apel.

D-l procuror cere ca condamnații să fie ținuți în închisore până la judecarea apelului.

Advocații solicită punerea lor în libertate.

Tribunalul, deliberând, decide: Bucurenciu și Șelaru sunt lăsați liberi până la judecarea apelului: cei-lalți vor rămâne arestați.

Ședința se ridică la 6 ore.

— u.

SCIRILE DILEI.

-- 22 Aprilie v.

"Corda Fratres". In scurt timp va apărea de sub tipar raportul despre activitatea Secțiunii Române a F. I. A. S. „Corda Fratres“ dela început (1898) până în 31 Martie 1902; un volum menit a da toate informațiile necesare în chestiunile, ce se ating în legătură cu „Corda Fratres“. Va fi deci acesta un *Vademecum* indispensabil pentru toți acei, cari doresc a fi informați asupra acestor chestiuni și în înțelesul loc pentru conducătorii consulatelor pentru acei, cari se vor pregăti a lua parte la congresul cel mai apropiat, care va avea loc în Budapesta. Fiind-că activitatea, ce înperejurările o impun direcției Secțiunii Române, reclamă cheltueli enorme și chiar raportul va costa o sumă considerabilă, pentru acoperirea în parte a acestei sume se fixeză prețul acestui raport la 1 Leu pentru România. 1 corună pentru Austro-Ungaria și 1 franc pentru Franța. Pentru a se pute orienta asupra numărului de esemplare, se deschide subscriere cu prețul indicat mai înainte. Prețul esemplarelor subscrise este înaintea pe adresa d-lui Lucian *Bolcaș*, Wien VIII Iosefstädter-strasse Nr. 34.

Reconstruirea fortărețelor rusești. Armata poloneză primește din Varșovia oare, că un ucaz imperial ordonează reconstruirea tuturor fortărețelor dela hotarțele împotriva Austriei și Germaniei, având a-se cheltui 420 milioane de ruble.

Aniversarea războiului independenței. Tote regimentele din România, cari au luat parte la războiul independenței vor trimite la 10 Maiu la Bucuresci o companie cu drapel, spre a lua parte la defilare. Regimentele, cari mai au drapoarele dela 1877, vor primi altele noi, și cele vechi vor fi puse în muzeul Regimentului. Drapoarele cele noi, înainte de a fi predate trupelor, vor fi bine-cuțurate de I. P. S. S. Metropolitul-Primat, în prezența Majestății Sale Regelui și a tuturor înalților demnitari ai statului, în prezența regimentului, care se va ridica pe piața Română. Trupele vor defila apoi cu acele drapoare.

Botezul copilei „România“. Amintim scirea, că în sala de onore a casărilor Regimentului 4 Ilfov Nr. 21 de infanterie din Bucuresci, locotenentul suedez Landegren, atașat pe lângă acest regiment, și-a botezat o copilă a sa dându-i numele de „România“. Nașii fetiței au fost: d-l colonel Hiotu, care a ținut-o în brațe în numele ofițerilor, și luminările

de d-l sub-locotenent Popescu, cel mai tiner ofițer din regiment, și de mama marelor fetiței, adecă de mama d-nei Landegren. Serviciul botezului s-a oficiat în limba franceză, de către pastorul bisericii protestante, d-l Hächt. După sfârșirea serviciului, s'au adus felicitările; apoi d-l colonel Anghelescu, comandantul pieței, fiind de față la ceremonie, a dat brațul d-mnei nașe, și ceilalți ofițeri au dat brațul celorlalte d-mne presente, conducându-le în sala de scrimă a reg., frumos împodobită cu ghirlande de brad și drapoarele tricolore și transformată în bufet, unde s'a servit asistenților bombone și șampanie. Musica reg., sub comanda d-lui maior Ivanovicî, a intonat înaintea de botez cântecul rugăciunii, și după ceremonie diferite alte arii. D-l colonel Hiotu a cerut, în timpul serbării, o depeșă din Stockholm trimisă de ofițerii regimentului suedez, din care făcea parte d-l Landegren, și prin care mulțumesc d-lui colonel Hiotu pentru marea onore și simpatie, ce ofițerii români au arătat camaradului lor. După aceea d-l colonel a oferit d-lui Landegren un pergament, iscălit de toți asistenții și de pastor, și care va servi drept amintire a serbării. S'au ridicat toasturi în sănătatea părinților copilei.

Arestarea unui student în apartamentele Țarinei-văduve. La Petersburg a produs mare senzație faptul următor: Vinerea trecută Țarina-văduvă Maria, reîntorcându-se împreună cu Țareviciul, marele-duce Michail, la palatul Anikow, traversă o sală a apartamentelor sale private, atunci când zări în scobitura unei ferestre pe un individ, care, cu toate că era îmbrăcat în livrea de Curte, dădu de bănuț prin atitudinea lui sfiosă. Țareviciul puse mai multe întrebări acelui individ, care se încurcă cu totul; marele-duce scose spada și impuse necunoscutului a nu se mișca, pe când Țarina dădea alarma. Alergară damele și alte personaje ale curței, cari arestară pe acel individ. Făcându-i-se percheziție, s'a găsit la el un briceag și o sticlută cu un lichid incolor, care va fi analizat. Individul n'a opus nici o rezistență, a refuzat însă să spuie numele și profesiunea lui. După aspect pare a fi un student în vârstă de 24 ani. Nu se pricepe, cum a putut pătrunde el în apartamentele private ale Țarinei-mame.

Starea sămănăturilor în România. Din telegramele sosite aprupe dela toți prefecții ministerului de interne rezultă, că din fericire, sămănăturile n'au suferit aprupe de loc în urma ploilor abundente și a frigului excesiv din zilele trecute. Totuși, rapița fiind mai sensibilă frigului, nu se pot încă precisa stăriile, ce a suferit, decât mai târziu. E adevărat însă, că pomii înfloriți au suferit foarte mult. La ministerul de interne se lucerează la un tablou în privința stării sămănăturilor în țară, în urma ploilor și frigului din zilele din urmă. Acest tablou va fi înaintat M. S. Regelui, conform dorinței exprimate de Majestatea Sa.

La Arsenalul armatei române se fac pregătirile necesare pentru banchetul ce va avea loc la 15 Maiu și va fi dat de ofițerii de artilerie, cu prilejul aniversării a 25 ani dela război. Atelierul, în care se va da banchetul, va fi frumos decorat și va fi luminat à giorno.

Războiul sud-african i-a costat până acum pe Englesii 5 miliarde 625 milioane.

Grôznica răzbunare a unui bărbat gelos. Un anume Post, care are o fermă nu departe de Tonawanda, în statul New-York, s'a scăpat de nevasta lui în chipul cel mai barbar, care se poate închipui. Femele gelos pe nevasta lui, Post se certa adesea cu dânsa, acuzându-o de infidelitate. Deunăzi, după o scenă violentă, brutalul bărbat o legă de un stêlp al staulului și învîind-o într-o pânză roșie, asmuți asupra ei un taur infuriat. Numai cu o singură lovitură de corne, sârmana victimă a fost ucisă.

Omorită de un găscan. Copila Elena Silvestru, din comuna Gulianca, județul Râmnicu-Sărat, pe când se întorcea acasă dela nise rude, a fost întâmpinată de un găscan, care a trântit-o jos și a bătut-o cu ciocul în cap până ce a omorât-o.

Băile Eforiei, cari au fost închise 6 zile, se deschid erăși cu ziua de astăzi.

Furnisare de încălțăminte pentru honveși. Ministrul ung. de honveși a luat hotărîrea de-a da meșteșugarilor din patrie furnisarea încălțămintelor, și anume a 16:300 de perechi bocoance și 6700 perechi ghețe ușore. Prețul unei perechi de bocoance este 10 cor. 15 bani, al ghetelor ușore 8 cor. 65 bani. Marfa gata este de a-se înainta cel mai târziu până la sfârșitul lui Martie 1903 la depositul de monturi din Budapesta. Relativ la timbrarea ofertelor, s'a dat favorul de a-se pune timbru de-o corună pe colă, ori câți ar fi semnați pe ea. Meșteșugarii, cari fac oferte individuale, fie-care trebuie să pună timbru de 1 corună. Ofertele sunt de a-se înainta cel mult până la 1 Iunie a. c. la camera de comerț și industrie din Brașov.

Conferința învățătorilor

rom gr. or. din districtul Brașovului (protopopiatele: Brașov și Treiscaune.)

Ședința V (20/IV a. c. 8—12 ore a. m.)

S'a ținut cu anii V și VI de școlă o lecție practică tot din științele naturale. D-l Domeție Dogar, învățator în Săcele, a tratat cu acești ani de școlă tema: „Sarea comună“. — Cu ceilalți ani de școlă s'a purces ca și la lecțiile precedente.

D-l Dogar, un brav învățator, a scit să-și predea tema aleasă cât se pôte de intuitiv și să o facă elevilor interesantă, având un bun metod de predare.

Conferința a fost foarte mulțumită cu lecția practică, ținută de d-l Domeție; ea l'a întâmpinat cu „să trăescă“ și pentru deplin succesa lecției a decis să i-se aducă mulțumită protocolară.

A urmat o mică pauză, după care conferința s'a ocupat cu stabilirea materiei de predat din științele naturale elevilor unei școle populare de ale noastre cu 6 ani de școlă.

Comisiunea (d-nii învățători din Săcele), însărcinată să statorosească acest material, luând de basă normativul școlar și experiențele sale pedagogice, și-a prezentat raportul prin d-l referent Lepedeanu. — Conferința a primit raportul cu unele mici modificări.

În conferința din anul trecut se alesese o comisiune permanentă, care să stea în continuare consfătuire asupra îmbunătățirilor pe teren școlar.

D-l președinte actual, ca membru al acestei comisiuni, comunică, că ea s'a ocupat la redactarea unei foi pedagogice și întreabă conferința: „Care ar fi modalitatea cea mai practică după care s'ar pute înființa și susține o foie pedagogică, așa ca existența ei să fie asigurată pentru toate timpurile?“

Conferința decide în principiu redactarea unei atarî foi și unanim se angajează a o sprijini moral și material. Planul însă să fie pus în lucrare numai după-ce comisiunea permanentă se va fi pus în înțelegere cu conferințele din celelalte cercuri și numai după-ce vom fi asigurați de primirea sprijinului moral, dêr mai ales material al conferințelor din mai multe cercuri.

Cu acestea programul pentru acest an s'a exhaustat și d-l președinte încheie conferința, mulțumind membrilor de față pentru participarea serioasă și activă în întreg decursul ei.

D-l G. Ludu îi mulțumesc pentru tactul și prudența, cu care a condus conferința și pentru dragostea adevărată, ce a arătat-o întotdeauna pentru propășirea dascălimei noastre, și conferința îl întâmpină cu repețițe „să trăescă“ și decide a-se lua act la protocol despre bunul tact și înțelepciunea, cu care ne-a condus.

R.

NECROLOG. Subscriții cu inima înfrântă de durere anunță consăngenilor și amicilor din depărtare, cum că prea bunul părinte, soț și moș **Vasiliu Lazăr de Purcăreți**, protopop tractual, asses. consis., paroc al beneficiului inferior din Apșia de mijloc și membru al congregației comitatense, după un morbid îndelungat, în al 67-lea an al etății și al 34-lea al văduviei sale, provăduț cu sfințele sacramente ale moribunților, în 24 Aprilie 1902. și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului. Osămintele scumpului defunct se vor astucea după ritul gr. cat. Lună în 28 l. c. la 2 ore p. m. în grădina defunctului la acel loc, care spre acest scop, încă în viața sa el singur și'la ales.

Apșia-de-mijloc, 24 Aprilie 1902. Fie-i țărâna ușorâ și memoria binecuvântată! Andrei Lazăr de Purcăreți, Alexandru, Susana, ca fii și fiică. Vasilina Hosszu, de Kis-Nyires, Anna Ivasco de Iood, Margareta baronessa Sztojka de Szala ca ginere și nore. Juliana Lazăr de Purcăreți, Laurentin, Ilie, Vasiliu, Alexandru Gabriel, Helena Hosszu de Kis-Nyires, Alexandrina, Iosif, ca nepoții și nepôte.

— **Aua Vesalon** născ. Popa, a încetat din viață, Marti în 16/29. Aprilie la ora 1 noaptea în al 54-lea an al etății și al 34-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pămâtesci ale reposesatei s'au înmormântat Vineri în 19 Aprilie v. la 12 ore a. m. în cimitirul român gr.-or. din Ilteu. O jelesc Alesiu Vesalon, parocș gr.-or., ca soț., Eugenia, Nicolae și Virgil, ca fiică, ginere și nepot. Maria și Ioan, ca frați. Iosif Bogdan, ca cumnat. Aurel, Ecaterina și Emilia, ca nepot și nepôte.

ULTIME SCIRI.

Londra, 5 Maiu. *Pressa* engleză este din nou foarte optimistă în privința încheierii păcii cu Burii. Se afirmă, că dintre 34 comandamente bure, 14 s'au declarat pentru pace.

Diverse.

Telegraful fără sirmă peste ocean
Se scie, că vaporul transatlantic „Philadelphia“ a plecat dela Poldhu în Cornwall (Anglia), ducând pe Marconi. La Poldhu era o stație de telegrafie fără sirmă cu trei-deci de catarguri, înalte de câte 70 de metri și cu un alternator cu putere de 38 de cai. „Philadelphia“ a stat în timpul călătoriei în legătură cu stația de plecare, schimbând cincî depeși, cea dintâi la 400 km. dela capul Lizard și cea din urmă la 2500 km. Er litera S a fost depeșată la depărtare de 3400 km. Și litera S nu s'a înregistrat numai telefonic ca la data întâia, ci a fost chiar tipărită pe fășia de hârtie a receptorului din America! Marconi spune, că nici un trebuie la stațiile lui telegrafice catarguri mai înalte fie ele cât de depărtate, ci că numai puterea curenților trebuie să fie destul de mare. Mai spune, că undele electrice se comunică prin eter fără a-se ține seamă de bulbucătura pământului, cu curenți destul de tari s'ar pute trimite depeși în în jurul pământului. Cetim în diarele străine, că Pierpout Morgan și alții au făcut un sindicat, care a cumpărat cu vre-o 8.000.000 de lei invențiunea lui Marconi. Au de gând să lege prin stațiuni — Marconi Alasca cu Japonia, Alasca și San-Francisco cu Haway și cu Filipinele etc.

Celor ce se interesază pentru loteria de clasă se recomandă zarafia institutului „Nationale Wechselstuben Actiengesellschaft“ în Budapesta, căci abstrăgând dela aceea, că câștigurile cele mai multe s'au făcut cu losuri cumpărate d'acolo, apoi și cautiunea de 330.000 cor. depusă de Institut la direcția loteriei, oferă deplină garanție pentru împlinirea exată a obligamentelor către cumpărătorii de losuri. Comitenților din provincie la dorința Institutului le plătesc câștigurile cât de mari, prin mijlocirea băncilor din provincie, seu case de economii, fără provisiune ori spese.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor.1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două porțete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pintea Vitêzul“, tradițiuni legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteaganul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind forte interesante tradițiuni și istorisirii din tote părțile, pe unde a umbat Pintea. Prețul 40 bani plus 6 bani porto.

„Românul in sat și la ôste“. Acesta este titlul unei noue cărțicele, ce d-l Ioan Pop Reteaganul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popetea. Broșura acësta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Reflexiuni fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Rêthi László intitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, scrisă de Arghirobarb. Prețul 40 bani. (+ 56 p.)

Viața și operile lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blașiu. Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acëstui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul prepa randul din Blașiu.

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, spetial dat către ministrul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos Frâncu în cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 cor. nă. In România 2 lei plus 5 bani porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traduce re de Teodor V. Pacățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„Têranul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologie popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Mănăstirea Putna in Bacovina de Irachie Foranțescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

„Supplex Libellus Valachorum“, memoriul prezentat împêraturii Leopold II. de către episcopii Bob și Adamovici în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc și alătura de acesta traducerea românească făcută de profesorul Dr. E. Diamu. Sibiu, „Tipografia“ societate pe acțiuni. Un exemplar broșat costă 1 coronă (plus 5 bani porto). Se află de vândare la Tipografia „A. Mureșianu“.

„Castelul din Carpați“, roman din viața poporului român din Ardeal, de Jules Verne, tradus de d-l Dr. Victor Omșor cu o prefață de Dr. Eliă Diamu (Tiparul „Tipografia“ societate pe acțiuni Sibiu). Se află de vândare la Tipografia „A. Mureșianu“ Brașov. Exemplarul broșat ediț. populară 1 cor. 60, broșat ed. de lux 2 cor. 40 (plus 10 b. porto). legat 4 cor. (plus 20 b. porto). O carte forte interesantă, care n'ar trebui să lipsescă de pe masa nici unui Român.

Publicare de licitație cu oferte.

Pentru a se da în an'reprisa asortarea cu 250 petri drept semne de granță pe hotarul comune Brașov, se va ține la **21 Mai a. c.** 10 ôre a. m. o licitație cu oferte în oficial economic orășenesc, la care se invită toți de amat. ri de astfel antreprinderi

Condițiunile de ofertare și condițiunile pentru pertractarea oferteilor, precum și cele pentru asortare, se pot lua în vedere de către inter

resați până la ziua pertractării oferteilor în oficial economic orășenesc între ôrele 8—12 a. m.

Brașov, 1 Mai 1902.

Magistratul orășenesc.

Bursa de București

din 1 Mai 1902

Valori	Do-banda	Scad.	Cu bani gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	95.1/2
" " Impr. 1892	5	Ian.-Iul.	97
" " din 1893	5	" "	97
" " 1894 int. 6 mil.	5	Apr.-Oct.	83.3/4
" " Impr. de 32 1/2 mil.	4	Ian.-Iul.	83.3/4
" " Impr. de 50 mil.	4	" "	85.1/4
" " Impr. de 274 m. 1890	4	" "	85.1/2
" " Impr. de 45 m. 1891	4	" "	85.1/2
" " Im. de 120 mil. 1894	4	" "	85.1/2
" " Impr de 90 mil. 1896	4	" "	85.1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6	mai-Nov.	—
" Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—
" comunei București 1833	5 1/2	Ian.-Iul.	—
" " " din 1884	5	mai-Nov.	—
" " " din 1885	5	Ian.-Dec.	—
" " " din 1890	5	mai-Nov.	—
Scrișuri fonciare rurale	5	Ian.-Iul.	95.3/4
Scriș. fonciare rurale din 1880	4	" "	84 3/8
" " urbane Bucureșc	5	" "	83
" " " " Iași	5	" "	77
Oblig. Soc. de basalt artificiali	6	" "	—
v. n.			—
Banca Rom. ult. div. fr. 1281	50	150 v.	—
Banca Națion. ult. iv. 84	500	intr. v.	—
Banca agricolă	500	150 v.	2290
Dacia România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	255
Naționala de asig. ult. div. lei 43	2	" "	0
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	2	" "	396
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	" "	399
Soc. rom. de hârtie ult.	19	" "	—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 l. 100	1	" "	—
Soc. rom. de petrol I em. u. d. 0	200	" "	—
" " " " II em. u. d. 0	1000	" "	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	1	" "	—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 l	100	" "	—
Societ. p. constr de Tramways	200	" "	—
20 franci aur		" "	—
Fabricile Unite de gazose	12	" "	—

Scompturi:

Banca naț. a Rom.	6%	Paris	8 1/2
Avansuri pe efecte	7	P. tersburg	5 1/2
Banca agricolă	9-10	Berlin	—
Londra	3	Belgia	3
Vienna	3 1/2	Elveția	3 1/2

Bursa de mărfuri din Budapest.

din 1 Mai 1902.

Semințe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogram	dela	până la
Grâu Bănățenesc	80	9.25	9.40	
Grâu dela Tisa	80	9.20	9.30	
Grâu de Pesta	80	9.20	9.30	
Grâu de Alba regiă	80			
Grâu de Bácska	80			
Grâu ungeresc de nord	>0			
Grâu românesc	80			

Semințe vechi ori noue	Soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogram	dela	până la
Săcara		0—72	7.25	7.55	
Orz	nutreț.	60—62	6.80	7.20	
Orz	de rachiu	62—64	6.10	6.20	
Orz	de bere	64—66	5.50	5.95	
Ovës					
Cucuruz	bănățen.	75			
Cucuruz	alt soi	73			
Cucuruz	" "				
Hirșcă			4.50	5.00	

Produse div.	Soiul	Cursul	dela	până
Săm. de trifoiu	Luțernă ungar.	48.—	48.—	51.—
" "	" transilvană	34.—	34.—	42.—
" "	" bănățenă	45.—	45.—	48.—
" "	" roșie	—	—	—
Ulei de rapiță	rafinat dublu	—	—	—
Ulei de in				
Unsore de porc	dela Pesta	56.75	57.25	
" "	dela țeră	—	—	
Slănină	svântată	17.25	17.75	
Prune	din Bosnia	—	—	
Liectar	Slavon și Serbia	17.50	18.—	
Nucel	din Serbia in s. slavon nou	—	—	
Gogoși	sârbesc	—	—	
" "	din Ungaria	—	—	
Miere	unguresc	—	—	
" "	sârbesc	—	—	
Cêră	brut	—	—	
Spirt	Drojdiute de s.	—	—	

Cursul losurilor private

din 30 April 1902.

	cuop.	nte
Basilica	9 95	20 10
Credit	133	437
Clary 40 fl. m	173	177
Navig pe Dunăre		
Insbruck	81	89
Krakau	76	75
Laibach	71	78
Buda		
Paľfy	198	100
Crucea roșie austriacă	187	19
" " ung.	57.25	58.25
" " ital	29.60	30.60
Rudof	80	83
Salm	236	240
Salzburg	79	82
St. Ger. ois	270	280
Stanislau		
Trientine 4 1/2 % 100 m. c.	425	429
" " " 4 % 50	42.50	44.50
Waldstein	62	65
" " de 10 franci	85	87
Banca h. ung. 4 %		

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Mai n. 1902

Renta ung. de aur 4%	120.20
Renta de corone ung. 4%	37.75
Impr. câil. fer. ung. in aur 4 1/2 %	121.20
Impr. câil. fer. ung. in argint 4 1/2 %	101.30
Oblig. câil. fer. ung. de ost I. emis.	121.20
Bonuri rurale ungar 4%	97.30
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	203.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin .	162.50
Renta de argint austr.	101.70
Renta de hârtie austr.	101.60
Renta de aur austr.	120.40
Losuri din 1860.	153.50
Acții de-ale Bâncei austro-ungară .	15.98
Acții de-ale Bâncei ung. de credit. 687.—	
Acții de-ale Bâncei austr. de credit. 671.—	

193—1902

vêgrh. szám.

Arverési hirdtemény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. cz. 1902. §-a értelmében ezennel közhirrê teszi, hogy a zernesti kir. járásbírószág 1899 évi Sp. 627/18 számu végzése következtében Dr. Leményi Jenô brassói ügyvéd által képviselt Sdraila P. I. Nicolae almásmezői lakos javára Sdraila Mária férj, éter és t. almásmezői lakosok ellen 800 kor. s jár. erejéig 1902 évi Mázcius hó 17-n fogantósitott kielégítési végrehajtás utján le foglalt és 799 kor. becslât következő ingóság k, u. m. tehének, juhok, sertések, stb nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a Zernesti kir. járásbírószág 1902-ik évi V. 92/3 számu végzése folytán 800 kor. tökekóvctelés ennek 1899 évi Január hó 20 napjától járó 8% kamatai, és összesen 426 kor 04 fillérben bíróilag mér megállapított költségek erejéig Almásmezôn Sdraila Anna és Mária lakásán leendő eszközlésére 1902 Május hó 13 napjának délután 11 órája határidőül kitűetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbbe igérônek, szükség esetén becsáro alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendô ingóság kat másak is le és felülfogaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik

Kelt Zernesten, 1902 évi Aprilis hó 26 napján.

HUSZAR VILMOS

kir. bir. végrehajtó.

510,1—1.

Intinde norocului mâna!

Mulți au fost favorisați de noroc cumpărând un los dela noi!

Loteria de classă reg. ung. privii.

Ofertă cele mai bogate șanse de câștiguri. Din

100.000 Losuri 50.000 se sortează cu câștiguri in bani gata.

Cel mai mare câștig eventual

1.000.000 Coróne.

1 Premiú 600.000, 1 câștig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000 5 à 30.000, 1 à 25.000, 7 à 20.000, 3 à 15.000, 31 à 10.000, 67 à 5000, 3 à 3000, 432 à 2000, 763 à 1000, 1238 à 500, 90 à 3000, 31700 à 200, 3900 à 170, 4900 a 130, 50 à 100, 3900 à 80, 2900 à 40 Adecă:

13,160.000 coróne, Trei-spre-șce milioane 160 000 coróne.

Intrêga întreprindere e pusă sub supravegherea statului.

Prețul original al losurilor stabilit după plan Clasa I.

Pentru o optime (1/8) fl. —.75 séu cor. 1.50; pentru un patrar (1/4) fl. 1.50 séu cor. 3.—

" jumătate (1/2) fl. 3.— " " 6.—; " întreg (1) fl. 6.— " " 12.—

Se trimet cu ramburs séu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficióse se epedéză după trager. Planuri ofi ióse gratis.

Ne rugâm comande de losuri originale a se trimite direct la noi până in

10 Maiú a. c.

Filialele: **A. TÖRÖK & Co.**

Waizerring 4. casă de bancă

Müzumring nr. 11. Budapest, VI Theresienring 46/a

El sabethring 51.

Multe și forte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienți și anume in timp scurt reste cincî și jumătate milioane de coróne.

Scrișore de comandă de tálat.

Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Binevoiti a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreună cu planul oficial.

Suma de fl. (a se lua cu ramburs, ur-) (Ce nu conviene a se plăti) (a se plăti cu mandat postal.) (se ștergeți).

Adresa acupatã.